

Tedy přece věnování

30. VII. 1912

Velectěná Paní,

v pátek, když jsem šel návštěvou k příteli, potkal jsem listonoše, který mne zavedl do hospody praviv, že mi nese mnoho věcí. A tu mi předložil k podpisu i Vaši poukázku. Velmi jsem se zarmoutil vida, že podpis Váš na ústřížku jest zcela osamocen. Teprve cestou, ubíraje se (o polednách) sám bílou silnicí – velice sám – prohlížel jsem adresy listův, které mi přišly. Všechny ty rukopisy jsem znal – a zůstal jsem smuten. Zbývala ještě zálepka, úplně záhadná. Ale moje nálada byla tak žalostná, že jsem neočekával již ničeho zázračného. Otevřel jsem ten list a spatřiv Váš podpis, zalekl jsem se... Čekal jsem slovo, které se nepíše na ústřížky poukázek ani na korespondenční lístky: ZLOČINČE! Takové slovo čekám (anebo *navykl* jsem čekati...) od každého, kdo mi píše ponejprv... Anebo kdo dostal moji novou knihu... a dosud ještě mne „nepochválil“. – A když jsem přečetl Váš milý list, pěkně jsem jej složil a pečlivě uschovav, řekl jsem si v duchu, jakoby s přísahou: S tímto se nikomu nepochlubíš! A najednou jsem viděl, že slunce není zlé a prach silniční že jest milý a nivy že jsou krásné, i ty požaté, i ty nepožaté, a koruny stromů i obloha že jsou svátečně nové a včely že

našly radostnou píseň a ženci na poli že jsou nadmíru laskaví ke mně, ačkoli pro ně nemám, leč „Pomáhej Pán Bůh!“ ...
Moje pole má takovouto polohu:

A Vy, Paní, jdouc mimo mne cestou (A), která jest jedinou cestou vedle mého pole, takže není možno (z této cesty) viděti *celé* moje pole, a vidouc mne vázati snopy, pravila jste vlídně a zřetelně: „Pomáhej Pán Bůh!“

Vážím si tohoto pozdravu tak, jak si ho vážil a z něho se radoval nádeník, jež tak poctila paní kněžna... A zařadil jsem Vaše jméno do svých modliteb. –

Jakub Deml

Rosničku

Vám posílám z těchto důvodů:

1. jest také tvorem Božím;
2. jest zvířátkem užitečným, ana se živí broučky;²
3. má jméno tak krásné, že se těší téže úctě jako vlaštovička;
4. nemiluje bahna jako mnohé sestry její, nýbrž zelený soumrak v korunách stromů;
5. nemá umělého přístřeší;
6. jest na bříšku běloučká a zeleň její má takovou svěžest rajskou, že nás vždycky překvapí;
7. nežije stádně;
8. prorokuje vláhu nebeskou, a když jiní tvorové umlkají a prchají do svých úkrytův, bojíce se bouře, rosnička si zpívá, sama samotinká.

*

Život sv. Dympny

Chtěje k této knize připojiti ještě jednu kapitolu, prosil jsem benediktinů rajhradských a potom premonstrátů strahovských, aby mi na tři, anebo nejdéle na sedm dní zapůjčili květnového svazku bollandistův. Z Rajhradu mi poslali takovýto lístek:

V Rajhrade na den S. Benedikta 21/3 1912

Důstojný pane!

Svazek bollandistu (Maius, tom. III) ve kterém se na stránkách 492–497 *Život sv. Dympny* nachází nelze mi Vám zapůjčiti, dle rozkazu nej. pana opata a praelata si libo-li sem k nam zajet a zde vypište čehož zapotřebí máte. Račtež mne uvědoměti čo učiniti miníte.³

S veškerou úctou

Dr. ph. Maurus Kinter,
arc. rada, bisk. rada,
knih. & archivář atd.

Z toho jsem poznal, že

1. benediktini rajhradští knihy mi půjčiti nemohou;
2. benediktini rajhradští mají správcem knihovny pána, který buď česky neumí, anebo nevidí na oči. – A ze Strahova onen důstojný pán, na něhož jsem se obrátil ve věci této, mi neodpověděl.

Dopsal jsem tedy do Říše německé antikváři C. Mussotterovi (Munderkingen, Wttg), aby mi onen svazek bollandistů prodal, že ho velmi potřebuji. Pan Mussotter mi odpověděl obratem, že ho nemá, ale že mi ho⁴ sežene. Potom mi p. Mussotter psal, že se mu podařilo najít 11 těch svazků souvislých, za peníz opravdu nepatrný, 200 Mk. Odpověděl jsem, že jest mi snáze vyžebati 80 K na svazek jednotlivý, aby mi tedy hledal svazek jednotlivý, tj. onen květnový, v němž jest *Život svaté Dymyny*. Zakrátko nato p. Mussotter mi onen svazek poslal, vyplaceně a s poznámkou, že mi ho na 14 dní *půjčuje*... K tomu podotýkám, že jsem pana Mussottera o půjčení té knihy nežádal.

Rozjímání. Třebas mi toho nikdo neřekl, ale tak sám si myslím, že ústavy, jakými jsou klášter rajhradský a strahovský, mají ve své řeholi *paragraf*, který veškeré půjčky zakazuje. Neboť jak rajhradské i strahovské řeholníky znám, jsou velmi dobročinní a velmi milí. Mimoto ať laskavá veřejnost nezapomíná, že česká knížata a čeští králové proto zakládali kláštery, aby jistí mužové, odřeknouce⁵ se světa a světských záležitostí, zcela a nerušeně věnovali se zbožnosti a umění⁶ a vědám. Takže kdyby klášterníci půjčovali knihy takové, jakými jsou *Životy Svatých*, nemohli by plniti posvátných slibů života svého, majíce pomůcky rozpůjčeny.

Knih *Životů Svatých*, kterou mi zapůjčil pan Mussotter, jest tak krásná obsahem i starou koženou vazbou, že

několik dní zmítal jsem se v takovémto pokušení: mám si ji koupiti i s těmi ostatními 10 svazky? Pokušení jsem podlehl, napsav panu Mussotterovi, zdali by mi dovolil spláceti oněch 200 marek po 12 měsících... A jakmile jsem tuto petici podal, dobře věda, že p. Mussotter mne neoslyší, upadl jsem večer do takového zármutku, že jsem napsal takovýto list:

Ctihodný pane Mussottře,

dopis, který jsem Vám poslal dnes ráno, odvolávám, půjčený svazek *Životů Svatých* s tisícerými díky Vám vracím prose, abyste s tím Dílem nebral na mne zřetele do té doby, dokud Vám neoznámím, že ony splátky jsou *zaručeny*.

V obzvláštní úctě

Jakub Deml, kněz

Sotva jsem to dopsal, zaklepal někdo na dvéře.⁷ Ave! – Vstoupila milá osoba, členka Třetího řádu, chudobná, která mi zadarmo pere⁸ prádlo. Když jsem jí vysvětlil situaci, nabídla se mi, že mi ono psaní i tu knihu ihned zaneše do Kojetic na poštu. Blížila se bouře, ten den už kolikátá. Přes moje rozpačité zdráhání trvala Marie V. na tom, že to vykoná.

Druhý den se vrátila. „Šlo to?“ Ano, odpověděla Marie s úsměvem, jsouc ráda, že se výprava zdařila. „A to psaní: poslala jste *expres*?“ – Ano, pravila Marie, však tady jest od něho lístek, a jsouc potěšena tím, že se mi všechno tak daří, a hrda, že mi smí sloužiti, doložila: „Však jinému by toho byl pan pošt mistr neudělal, přišla jsem tam v devět hodin večer, ta bouřka mne zdržela, pan pošt mistr už měl denní poštu uzavřenu a povídal: Však jinému bych toho neudělal, ale že je to Pátr Deml...“

Pan *Mussotter* mi odpovídá:

Munderkingen 14. 6. 1912

Sehr geehrter Herr!

Ihre beiden w. Schreiben erhalten. Bitte der Sache nicht weiter zu erwähnen... Wenn Sie etwa bis Ende des Jahres auf die *Acta Sanctorum* zurückkommen, glaube ich meine Offerte derselben aufrecht erhalten zu können...

Achtungsvoll grüßend

C. Mussotter, Antikvar

*

Poznámka z *deníku* mé paměti: p. Mussotterovi už jsem zase tři čtvrtě⁹ roku dlužen, a on dosud nikdy mne neupomínal, jak mi to činí knihkupcové čeští a moravští.

*

Budou-li kláštery zrušeny i v Rakousku, koupím *Životy Svätých* za babku.¹⁰

*

„Neskládejte sobě pokladů na zemi, kdežto rez žere a mol kazí...“ (Mat. VI.) Knihovna rajhradská a strahovská chovají, myslím, mnoho pokladů.

*

9. VII. 1911

Pane Stříži,

poněvadž Vaše vyhýbavá odpověď na můj první dopis a nyní mlčení nikterak nesvědčí o úmyslech přátelských, sděluji Vám, jak už z obou posledních listů mých patrno jest, že Vám naprosto nedovoluji kterýkoli z mých rukopisů a cokoliv z těchto rukopisů uveřejniti, ať za mého života, ať po mé

smrti. A nepošlete-li mi žádaných rukopisů mých nejdéle do 1. srpna 1911, přinutíte mne tím, abych si je vymáhal na Vás soudně. Jest to můj majetek, svěřený Vám nikoli jakožto přátelský dar (neb Jste se mé literární tvorbě i posmíval), nýbrž jedině Vám jakožto *redaktoru a vydavateli periodického tisku STUDIA*, které po církevním zákazu a dle Vašeho prohlášení *přestalo*, takže nemáte nijakého práva na to, abyste mi moje věci zadržoval.

Jakub Deml, kněz

*

V Babicích¹¹ v Oktávě Nanebevzetí 1911

Redakci *Hlasu* v Brně

Odvoláváje se na § 19 zákona tiskového a příslušného nařízení, žádám ohledně Vaší o mně zprávy (*Hlas* ze dne 15. srpna 1911, číslo 187, s. 5), abyste uveřejnili v nejbližším čísle tuto moji *Opravu*:

1. Není pravda, že jsem *suspendován*;
2. není pravda, že *žádné funkce církevní konati nesmím*;
3. není pravda, že se ani „Rovnost“ nemusí báti, že budu sloužiti na úmysl Josefy Valentové.

Nýbrž pravda jest:

1. že žádný proces kanonický se mnou zaveden nebyl;
2. že mám celebret, a tedy Mši Svatou každodenně sloužím;
3. že jsem intence Josefy Valentové už dávno odsloužil.

Jakub Deml, kněz

*

Zrovna týden po smrti přítele P. Josefa Ševčíka, tj. v pátek dne 27. října 1911, odešel jsem do¹² Jaroměřic. Den nato večer přivezl mi pan Brychta i nábytek.

*